

**BIGUZAS
SAMUOLIS
& PARTNERS**

Teisinis sporto santykių reguliavimas

Advokatas Audrius Biguzas

Turinys

Kalbėsime apie...

1. Sporto teisinių santykių sistemą Lietuvoje
2. Aukšto meistriškumo sportas
3. Mėgėjiškas sportas
4. Sporto veiklos sutartys ir galimos jų sąlygos (dalykas, įsipareigojimai, atvaizdo naudojimas, asmens duomenų apsauga, antidopingas, draudimas dalyvauti lažybose, sveikatos tikrinimas, sutarties galiojimas ir nutraukimas, ginčų sprendimas)
5. Praktiniai aspektai
6. Diskusija

Sporto teisinių santykių sistema Lietuvoje (1)

Sporto teisinių santykių sistema Lietuvoje (2)

Įstatyminis reguliavimas:

- Lietuvos Respublikos sporto įstatymas
- Sporto rėmimo fondo lėšų paskirstymo proporcijų [...] finansavimo tvarkos aprašas
- Strateginių sporto šakų kriterijus reglamentuojantys teisės aktai
- Rentų reglamentavimas
- Valstybės stipendijų reglamentavimas
- Aukšto meistriškumo sporto programų įgyvendinimą reglamentuojantys teisės aktai
- Baudžiamasis kodeksas („match-fixing“)

Sporto teisinių santykių sistema Lietuvoje (3)

Aukšto meistriškumo sporto šakų federacijų reguliavimas:

- Pagrindiniai veiklos dokumentai
- Varžybų nuostatai
- Ginčų nagrinėjimo tvarkos
- Sutartys su kontrahentais/ sportininkais
- Tarptautinių sporto organizacijų reguliavimas ir veikimas pačios aukšto meistriškumo sporto šakos federacijos

Sporto teisinių santykių sistema Lietuvoje (4)

Olimpinio sporto reguliavimas

- Lietuvos Respublikos sporto įstatymas
- Olimpinė chartija
- Olimpinio komiteto leidžiami teisės aktai, taisyklės, reglamentai
- Sutartys su sportininkais, sporto šakų federacijomis

Sporto teisinių santykių sistema Lietuvoje (5)

Neolimpinio sporto reguliavimas:

- Lietuvos Respublikos sporto įstatymas
- Sporto organizacijų teisės aktai
- Sutartys

+

Skėtinių sporto organizacijų veiklos dokumentai, sutartys su kontrahentais

Sporto teisinių santykių sistema Lietuvoje (6)

Tarptautinių (sporto) organizacijų reguliavimas:

- Tarptautinės konvencijos
- ES Baltoji knyga dėl sporto
- Tarptautinių sporto šakų federacijų ir šakinių tarptautinių sporto šakų federacijų reguliavimas

Visa sistema apjungiamą teismine, arbitražine praktika, moksliniais straipsniais, išaiškinimais daugelio sričių atžvilgiu.

Aukšto meistriškumo sportas (1)

- Pasižymi (turėtų pasižymėti) aukštu reglamentavimo lygmeniu tiek santykyje su nacionaliniu reguliavimu, tiek santykyje su privačių sporto teisinių santykių reguliavimu, tiek santykyje su olimpinio sporto organizacijomis.
- Deja, šiai sričiai Lietuvoje dažniausiai būdingas aiškus reglamentavimas santykyje su nacionaliniu subjektu (valstybe), tačiau stokojama reguliavimo tiek viduje (daugelyje federacijų), tiek santykiuose su sportininkais.
- Nukenčia tik sportininkai, nes jie yra pagrindinis sporto sistemos „variklis“.
- Kyla ginčai, kurių pasėkoje ne visuomet abejonės aiškinamos silpnesnės šalies naudai.

Aukšto meistriškumo sportas (2)

- Pasigendama geros valdysenos praktikos įtvirtinimo.
- Socialinių garantijų problemos.
- Turi išplėtotą narių sistemą bei ilgametę patirtį, kurią reiktų tik „kodifikuoti“, „sutvarkyti“.

Mėgėjiškas sportas

- Nepasižymi aukštu reglamentavimo lygmeniu nei viduje, nei santykyje su kontrahentais.
- Priklausomas nuo valstybinio, savivaldos finansavimo bei savanoriškų iniciatyvų, rėmimo.
- Remiasi į masiškumą, fizinį aktyvumą, sveikos gyvensenos skatinimą. Siekia įtraukti kuo platesnę grupę žmonių, neatsižvelgiant (atsižvelgiant) į amžių, lytį, socialinę grupę, tautybę, išsilavinimą ir pan.

Sporto veiklos sutartys (1)

- Dalykas (svarbu – sportinė veikla, apimtis, pasirinktos teisės šakos, teisės aktų taikymas, išimtinės klubo teisės, tarptautinių teisės aktų laikymasis).
- Įsipareigojimai. Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kokią pusę atstovaujame.
- Atstovaujant sporto klubą svarbu griežtas, tikslus sportininko pareigų detalizavimas. Tai padeda sumažinti rizikas, suteikia galimybę kuo patogesniai sporto veiklos sutarties nutraukimui.
- Atstovaujant sportininką svarbu minimizuoti galimą sporto veiklos sutarties nutraukimo galimybę, sušvelninti klubo primestų sąlygų interpretaciją.

Sporto veiklos sutartys (2)

Jeigu atstovaujame sporto klubą tikslinga detalizuoti pareigas, kurių tikimės iš sportininko. Pavyzdžiui (sportininko pareigos):

- teikti paslaugas pagal taisykles;
- dėti visas pastangas sportuoti pagal nustatytas metodikas;
- siekti kuo geresnės formos;
- vykdyti trenerių, klubo administracijos nurodymus;
- dėvėti klubo patvirtintą aprangą;
- atvykimo į varžybas laikas;
- elgtis etiškai, nepažeidinėti gero vardo;
- saugoti savo sveikatą;
- nerūkyti, nevartoti svaigiųjų medžiagų;
- viešai nepasisakyti neigiamai klubo atžvilgiu;
- ištikus traumai, nedelsiant pranešti klubo administracijai;
- neužsiimti jokių kitu sportu;
- neatskleisti komercinių paslapčių;
- nesudarinėti asmeninės reklamos sutarčių be klubo sutikimo (prioritetas klubui);
- neniokoti perduoto inventoriaus;
- laikytis klubo reklamos sutarčių;
- nedalyvauti azartiniuose lošimuose.

Sporto veiklos sutartys (3)

Tuo atveju, jeigu atstovaujame klubą, reikalinga teisių įgyvendinimą daryti lankstų ir plačiai taikytiną, t.y. reikalauti, kad sportininkas teiktų kokybiškas paslaugas, informuotų apie savo sveikatos būklę, sustabdyti savo įsipareigojimų vykdymą, jei sportininkas nevykdo priešpriešinių pareigų, spręsti apie sportininko dalyvavimą reklamos projektuose, sportininką perleisti kitam klubui, naudoti vardą, atvaizdą reklamos tikslais.

Sporto veiklos sutartys (4)

Tuo atveju, jeigu atstovaujame klubą, galime minimizuoti klubo pareigas, kaip antai - suteikti reprezentacinę aprangą; vykdyti finansiniu įsipareigojimus; apdrausti; sudaryti tinkamas treniruočių sąlygas; pateikti nemokamą gydytojo pagalbą treniruočių ar varžybų metu.

Sporto veiklos sutartys (5)

Jeigu atstovaujame sportininką...

- Sportininko pareigos – tos pačios kaip ir nurodyta atstovaujant klubą, tačiau stengiamasi jas „švelninti“, daryti lankstesnes.
- Sportininko teisės sudaryti asmeninės reklamos sutartis, jei jos neprieštarauja klubo interesams ir viešajai tvarkai; pravesti nemokamai į varžybas tam tikrą kiekį svečių, reikalauti, kad klubas vykdytų savo įsipareigojimus.
- Klubo pareigos – suteikti gyvenamąjį plotą; padengti transporto išlaidas; klubo sąskaita organizuoti medicininę priežiūrą.
- Klubo teisės – kuo švelnesnės kontrolės galimybės; nutraukimo galimybės; švelnesnės nuomos galimybės.

Sporto veiklos sutartys (6)

- Sporto veiklos sutarties apmokėjimo (bet kokia forma) sąlyga iš dalies daro sportininką atskirtiną nuo profesionalo arba ne profesionalo.
- Antidopingo sąlygos skirtos užtikrinti ne tik tinkamą sporto veiklos sutarties laikymąsi, bet ir klubo interesus prieš trečiuosius asmenis.
- Galiojimas nesietinas su atlygio mokėjimu.
- Galiojimas v. sveikatos būklė (?)
- Nutraukimo sąlygos priklauso nuo šalies, kuri atstovaujama.
- Klubas visuomet sieks sugriežtinti nutraukimo sąlygas, ir pasilikti plačias teises nutraukti sporto veiklos sutartį – paaiškėjus, kad sportininkas pažeidžia klubo vidaus tvarką; sportininko fiziniai gebėjimai nėra tinkami klubui; jei sportininkas serga ilgiau nei tam tikras laikotarpis.
- Atstovaujant sportininką svarbu išsiderėti ilgesnius įspėjimo apie nutraukimą terminus; galimybė nutraukti sporto veiklos sutartį vienašališkai, jei klubas iš esmės pažeidžia savo įsipareigojimus.

Sporto veiklos sutartys (7)

- Asmens duomenų apsauga po GDPR įsigaliojimo (sutikimai) – kas svarbu klubui ir sportininkui santykyje tarpusavyje ir su sporto šakos federacija.
- Ginčų sprendimo galimybės:
 - teismas;
 - nacionalinis arbitražas;
 - tarptautinis arbitražas.
- Ginčo sprendimo galutine instancija nereikia painioti su ginčo išankstiniu nagrinėjimu ginčų nagrinėjimo organuose, egzistuojančiuose pačiose federacijose.

Ginčų nagrinėjimo praktiniai aspektai ir problemos (1)

- Teismai nėra lanksti priemonė spręsti sporto ginčus dėl kelių priežasčių:
 - Ilga ginčo nagrinėjimo trukmė;
 - Atvirumas;
 - Kaštai v. laikas
 - Nelankstumas
 - Sporto teisinių santykių nesupratimas
 - Šaltinių panaudojimo stoka

Ginčų nagrinėjimo praktiniai aspektai ir problemos (2)

- Kodėl arbitražas?
 - Greita priemonė
 - Lankstumas pradedant ginčą (inicijuojant) ir vykstant ginčui
 - Konfidencialumas
 - Platus šaltinių, kitų įrodymų panaudojimas priimtina kalba
 - Arbitrai, ekspertai yra žmonės turintys ilgametę patirtį
 - Ginčo sprendimas ex aequo et bono

Ginčų nagrinėjimo praktiniai aspektai ir problemos (3)

- Kartais nėra galimybės taikyti ginčų nagrinėjimo procedūras nacionaliniu mastu, nes tarptautinė sporto šakos federacija imoeratyviai numat, kur turėtų būti nagrinėjami iš sporto teisinių santykių kylantys ginčai, pvz. CAS.
- Išankstinių ginčų nagrinėjimo organų ir jų priimamų sprendimų nereikėtų painioti su sporto ginčo galutiniu sprendimu.
- Dopingo ginčai ir jų praktiniai aspektai - national antidoping panel.

Praktiniai aspektai

- Ginčai – pavyzdžiai
- Reglamentavimas – pavyzdžiai.

BIGUZAS SAMUOLIS & PARTNERS

J. Basanavičiaus g. 26

LT-03224 Vilnius

Tel. +370 682 42187

audrius@biguzassamuolis.com

www.biguzassamuolis.com